

**KREATIVNÍ
EVROPA
V ČR
2014–2020**

2014

KREATIVNÍ EVROPA 2014–2020	2
VÝSLEDKY PROGRAMU KE KULTURA V ČR 2014–2020	4
VÝSLEDKY PROGRAMU KE MEDIA V ČR 2014–2020	5
KULTURA V NOVÉ REALITĚ	8
EVROPSKÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ	10
PŘÍKLADY PODPOŘENÝCH PROJEKTŮ	11
ROZHOVOR: INOVACE A KREATIVITA NÁM POMÁHAJÍ PŘEŽÍT	14
KREATIVNÍ EVROPA 2021–2027	17

2020

ÚVOD

Vážení přátelé,
držíte v ruce zprávu o nedávno skončeném sedmiletém období programu Evropské unie Kreativní Evropa (2014–2020), který je jako jediný komunitární program určen výhradně pro podporu kulturních a kreativních odvětví. Program vznikl v roce 2014 spojením dříve samostatných programů MEDIA a Kultura a působí tak v celém širokém spektru kulturních a kreativních odvětví od architektury a kulturního dědictví, přes divadla, kina, muzea po filmy, hudbu nebo videohry.

V průběhu minulých sedmi let se ukázalo, jak je toto propojení užitečné. Nástup digitalizace v kultuře umožnil dříve nevídanou spolupráci mezi tvůrci z různých oborů, využití technologií v umělecké tvorbě zase vznik nových forem umění. Kreativní Evropa díky svému širokému záběru může toto propojování podpořit a umožnit tak proměnu kultury ze soustavy uzavřených oborů v jeden organismus.

Kultura a kreativní průmysly jsou rychle rostoucím odvětvím a ekonomickou silou předčí například farmaceutický či automobilový průmysl. V Evropské unii generuje 5,3 % HDP, tedy násobně více ve srovnání s výdaji, které do něj směřují. Zaměstnává až 12 milionů občanů a vyrobené produkty a služby vykazují vysokou přidanou hodnotu. Přitahuje turisty i zahraniční investory, navíc přispívá k regionálnímu rozvoji.

Přestože kulturní a kreativní odvětví patří podle studie OECD k nejvíce zasaženým současnou krizí, právě ono se dokáže rychle adaptovat, improvizovat a přinést pozitivní změnu společnosti. Proto nás těší, že nová Kreativní Evropa upozorní prostřednictvím kultury i na důležitá společenská témata, jako jsou udržitelnost, přístupnost znevýhodněným skupinám nebo genderová vyváženost.

Nechceme Vám zde předložit vyčerpávající přehled podpořených projektů, ani referát o implementaci programu. Nabízíme Vám malou ukázkou toho, jak pestrá může Kreativní Evropa být, a chceme předvést, jak rozšiřuje kulturní nabídku nejen obsahově a tematicky, ale i v místech, odkud je do velkých kulturních center daleko.

Magdalena Müllerová a Daniela Staníková
Kancelář Kreativní Evropa

2

KREATIVNÍ EVROPA 2014–2020

Kreativní Evropa je program Evropské unie na podporu kulturních a kreativních odvětví. Program vznikl v roce 2014 spojením dříve samostatných programů MEDIA, MEDIA Mundus a Kultura. Vytváří jednotný rámec pro financování projektů v oblasti scénických umění, výtvarného umění, nakladatelství a literatury, filmu, televize, hudby, mezioborového umění, kulturního dědictví a videoher.

V prvním programovém období 2014–2020 byl **celkový rozpočet programu Kreativní Evropa 1,462 mld. eur**. Na dílčí program **MEDIA**, který zahrnul i dřívější aktivity programu MEDIA Mundus, v něm připadalo **56%** – 820 mil. eur a na dílčí program **Kultura 31%** – 450 mil. eur. Zároveň existovala i mezioborová část, určená pro pilotní výzvy, a nově vzniklý Záruční fond Kreativní Evropy s rozpočtem 190 mil. eur.

Program Kreativní Evropa je **řízen Evropskou komisí**, a to Generálním ředitelstvím pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu (DG EAC – dílčí program Kultura) a Generálním ředitelstvím pro komunikační síť, obsah a technologie (DG CNECT – dílčí program MEDIA). Správou programu, vyhodnocováním žádostí a administrací projektů je pověřena **Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu** (EACEA), která sídlí v Bruselu.

Žadatelům o podporu z programu je k dispozici síť informačních a servisních kanceláří **Creative Europe Desks** (Kanceláře Kreativní Evropa) se zastoupeními v každé členské zemi.

Zeměmi zapojenými do programu Kreativní Evropa jsou všechny členské státy Evropské unie, státy Evropského hospodářského prostoru (Island, Norsko), Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie a Srbsko. Částečně se programu účastní Gruzie, Moldavsko, Ukrajina, Tunisko, Arménie a Kosovo.

Z prostředků programu byly financovány i **pilotní výzvy** například pod značkou Music Moves Europe, i-Portunus, Creative Innovation Lab. Program podpořil i další aktivity, jako titul Evropské hlavní město kultury, označení Evropské dědictví, ceny EU za péči o kulturní dědictví, za architekturu, hudbu, literaturu a další.

3

Okruhy dílčího programu MEDIA

- **vývoj**
Vývoj hraných, dokumentárních a animovaných filmů pro kina, digitální platformy a televizní vysílání a vývoj videoher.
- **TV programy**
Podpora koprodukce a vysílání televizních programů na mezinárodní úrovni.
- **distribuce**
Automatická a selektivní podpora distribuce zahraničních evropských filmů, podpora sales agentů.
- **vzdělávání**
Podpora projektů dalšího vzdělávání filmových profesionálů.
- **přístup na trh / filmové festivaly**
Podpora filmových festivalů, koprodukčních fór, filmových trhů a dalších propagačních aktivit.
- **online distribuce**
Podpora VoD platform, inovativních strategií distribuce a online nástrojů pro audiovizuální profesionály.
- **filmová výchova**
Podpora filmové výchovy.
- **kina**
Podpora kin sdružených v síti Europa Cinemas.
- **koprodukční fondy**
Podpora mezinárodních koprodukčních fondů.

Okruhy dílčího programu Kultura

- **projekty evropské spolupráce**
Podpora nadnárodního pohybu kulturních a kreativních děl a nadnárodní mobility kulturních a kreativních činitelů, zejména umělců.
- **literární překlady**
Podpora literárních překladů, propagace oběhu kvalitních literárních děl a zlepšení přístupu k těmto literárním dílům.
- **evropské sítě**
Podpora evropských sítí činných v kulturních a kreativních odvětvích.
- **evropské platformy**
Podpora organizací, které podněcují rozvoj nových talentů, nadnárodní mobilitu profesionálů a oběh uměleckých děl.

Emergence (© Jan Hromádka, PQ 2019)

Chlast (DK, 2020)

4

VÝSLEDKY PROGRAMU KE KULTURA V ČR 2014–2020

Za období 2014–2020 získaly z programu Kreativní Evropa Kultura české organizace granty ve výši 5 006 000 eur a bylo podpořeno 72 projektů evropské spolupráce s českou účastí. Díky tomu čeští zástupci spolupracovali s více než 600 organizacemi z téměř 40 zemí. 81 českých literárních děl bylo přeloženo do 19 evropských jazyků. Česká účast nechyběla ani v celoevropských platformách.

Získat grant z dílčího programu Kultura bylo možné ve čtyřech pravidelných oblastech podpory. Vlakovou lodí tohoto dílčího programu jsou projekty evropské spolupráce, kam směřovalo celých 70 % rozpočtu. Další oblasti podpory financovaly literární překlady prostřednictvím nakladatelů, evropské platformy zaměřující se na vycházející talenty či evropské sítě, které sledují nejnovější trendy a propojují profesionály v Evropě. Zároveň bylo možné zapojit se do dvou specifických výzev: Projekty tematicky související s Evropským rokem kulturního dědictví 2018 a Projekty spolupráce se západním Balkánem.

Každoročně vyhlášené výzvy na **projekty evropské spolupráce** se setkávaly s velkým zájmem, ovšem jen ty nej kvalitnější projekty bodovaly. Úspěšnost českých organizací ve výzvách víceméně korespondovala s evropskou úspěšností. Celkem se zapojilo **62 českých organizací do 72 projektů** (9krát v roli vedoucího projektu a 63krát v roli partnera). Zaměření projektů bylo pestré, ať už z hlediska zapojených organizací, obsahu nebo zaměření. Silně zastoupenou prioritou byla **práce s publikem**. Projekty **Platform Shift+** a **Unprepared Hearts** hledaly způsoby, jak oslovit náctileté prostřednictvím scénických umění (Jihočeské divadlo a Sladovna Písek), projekt **Let's Sing Oratorio Music!** otevíral klasickou hudbu dětem (Slezské divadlo Opava), **Opera Vision**, projekt 29 partnerů ze 17 zemí, připravil evropskému divákovi nejlepší operní představení online (Národní divadlo Brno), projekt **ASSET** se věnoval výzkumu publika městských divadel (DAMU a Institut umění – Divadelní ústav).

Podporu získaly i projekty se **sociálním přesahem** – do projektu **The Faces Behind the Nose** se zapojila dobročinná organizace Zdravotní klaun, která působí na odděleních dlouhodobě nemocných dětí, projekt **Rights for Kids** tematizuje práva dětí (Performativa). Evropské projekty jsou často zaměřené na **síťování a profesionalizaci** – projekt **HEMI** se stará o mladé hudební talenty (SoundCzech, Institut umění – Divadelní ústav), projekt **CELA** se soustředí zase na ty literární (České literární centrum, Moravská zemská knihovna). Projekt **Fabulamundi** podporuje vznik nové dramatiky (Divadlo Letí).

Organizace Cirqueon či festival Letní Letná získávají zkušenosti a know-how od evropské špičky nového cirkusu.

Podpora **literárních překladů** přináší bohatší nabídku kvalitní evropské literatury i z „nejmenších“ jazyků v kvalitním překladu. Celkem čtyři granty získala dvě nakladatelství – 3krát **Větrné mlýny** a **Bourdon**, která do českého jazyka přeložila 37 literárních děl (čeští nakladatelé tedy této příležitosti nevyužívali hojně, o grant se pokusili v 27 případech). Naopak zahraniční nakladatelé uvedli **81 českých titulů** (některé vícekrát) do **19 evropských jazyků**. Díky Ceně EU za literaturu se hojně překládala díla českých laureátů Bianky Bellové (2017), Jana Němce (2014) či Tomáše Zmeškala (2011).

Kreativní Evropa podporuje síťování a mobilitu napříč téměř 40 státy Evropy prostřednictvím Evropských sítí a Evropských platform. Zásadní podporou pro rozvoj jednotlivých odvětví je podpora **28 evropských sítí**. Ty jsou zdrojem informací, inspirace, ale také poskytují příležitost k síťování a navázání spolupráce. **Evropské platformy** mají pomoci talentovaným umělcům uspět za hranicemi své země a zpestřit uměleckou nabídku v jiných zemích. Celkem bylo podpořeno 15 platform, mezi nimi i **platforma pro inovativní hudbu a audiovizuální umění SHAPE** (Sound, Heterogenous Art and Performance in Europe), kterou vede pražská MeetFactory. České organizace jsou tak členy platform, které získaly podporu ve výši 22 mil. eur (z toho SHAPE 3,46 mil. eur), jmenovitě Palác Akropolis (Liveurope), Prague Biennale (Magic Carpets), Česká filharmonie (Classical Futures Europe), Tanec Praha (Aerowaves), VI PER (Future Architecture), Čtyři dny (In Situ), Spolek pro Prahu literární (Versopolis), Cirqueon (Circusnext), Institut umění – Divadelní ústav (European Talent Exchange Programme) a Národní divadlo (FEDORA Platform). Plzeň 2015 uspěla s projektem Pilsen: Open Up! (1,5 mil. eur) v rámci soutěže o titul **Evropského hlavního města kultury**.

V rámci několika výzev pilotního programu na podporu mobility **i-Portunus** bylo podpořeno sedm projektů (9 umělců) celkovou sumou 14 700 eur.

5

VÝSLEDKY PROGRAMU KE MEDIA V ČR 2014–2020

Za období 2014–2020 získali z programu Kreativní Evropa MEDIA čeští žadatelé celkem 16 141 000 eur, což v průměru činí více než 2 mil. eur ročně. Pro český audiovizuální průmysl tak program KE MEDIA představuje druhý nejdůležitější zdroj financování po Státním fondu kinematografie.

Filmoví producenti v ČR žádali především v okruhu **Vývoj**, a to jak na vývoj jednotlivých projektů, tak na soubory obsahující 3–5 projektů. Za sedmileté období získali celkovou částku 3 829 000 eur na vývoj 96 projektů. Mezi filmy podpořenými ve vývoji patří např. oceňovaný snímek *Nabarvené ptáče* Václava Marhoul, hrané filmy *Staříci*, *Bába z ledu* či *Rodinný film*, dokumenty *Svět podle Daliborka*, *Zkáza krásou* nebo *Sólo* či animované *Mlsné medvědí příběhy*. Méně úspěšní jsou čeští producenti v okruhu **TV Programming**, kde Kreativní Evropa podporuje výrobu TV snímků či seriálů s mezinárodním potenciálem. Úspěch zde zaznamenaly dvě společnosti – v roce 2018 to byl Negativ s dokumentárním portrétem *Forman vs. Forman* Heleny Třeštíkové a Jakuba Hejny, o rok později pak společnost Bionaut s již zmíněným animovaným seriálem pro děti *Mlsné medvědí příběhy*. Tyto dva projekty byly podpořeny celkovou částkou 246 000 eur.

Kromě filmových a televizních projektů podporuje program KE MEDIA i **videohry**. Čeští vývojáři podporu v tomto okruhu získali také pouze dvakrát, a to v roce 2014 na hru *Phonopolis* (společnost Hammerware) a v roce 2016 na adventuru *Someday You'll Return* (společnost CBE Software), vydanou v květnu 2020. Celkem podpora činila 187 000 eur.

Velmi významnou oblastí podpory, představující více než pětinu celkové udělené částky, je **distribuce**. Čeští distributoři za období 2014–2020 získali celkem 3 479 000 eur v rámci okruhů Automatická podpora distribuce a Selektivní podpora distribuce. Do českých kin je každý rok uvedeno zhruba 50 evropských filmů, jejichž distribuci podpořil program KE MEDIA. V poslední době to byly např. polské drama nominované na Oscara *Corpus Christi* nebo vítěz Evropské filmové ceny, dánský *Chlast*. Podpora je využívána jak na oceňované filmy známých evropských režisérů, tak na divácky populární snímky.

Další oblastí podpory viditelnou i pro širší veřejnost jsou **filmové festivaly**. Během sedmiletého období programu KE MEDIA bylo v ČR každoročně podpořeno 3–6 filmových festivalů, které dohromady získaly 1 815 000 eur. Nejstabilnějšími příjemci podpory byly **Zlín Film Festival** a dokumentární festivaly – **Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava** a festival filmů o lidských právech **Jeden svět**. Opakovaně byl podpořen i **Anifilm**, **Letní filmová škola** v Uherském Hradišti a pražský **Febiofest**.

Organizátorům aktivit pro filmové profesionály je určena podpora v okruhu **Přístup na trh**, kde bylo českým žadatelům uděleno celkem 1 592 000 eur. Dlouhodobým příjemcem podpory je Institut dokumentárního filmu (IDF), organizující platformu **East Doc** pro dokumentaristy ze střední a východní Evropy.

Významnou část podpory získali čeští žadatelé také v okruhu **Vzdělávání**, a to 3 306 000 eur. I zde patřily k pravidelně podporovaným projektům programy pro dokumentaristy – **Ex Oriente Film** organizovaný IDF, **dok.incubator** a v posledních třech letech i **Emerging Producers** jihlavského festivalu. Na své dva dramaturgické programy pro hrané filmy a TV seriály pak podporu opakovaně čerpal **MIDPOINT Institute**.

V okruhu **Online distribuce** bylo českým žadatelům uděleno celkem 1 098 000 eur. Dlouhodobými příjemci podpory byly mezinárodní portál **DAFilms** a projekt alternativní distribuce **KineDok**, organizovaný IDF.

Podporu z programu KE MEDIA mohla čerpat také česká **kina**, a to prostřednictvím sítě Europa Cinemas. V posledním roce sedmiletého období do ní bylo zapojeno již 34 kin ve 22 českých městech, která tak získala podporu na uvádění evropských filmů a aktivity pro mladé diváky.

6

ZAJÍMAVÁ ČÍSLA 2014–2020

Kreativní Evropa

Podpořené české organizace:

136

České organizace získaly:

25 mil. eur

Kreativní Evropa Kultura:

Role v projektu

9/63

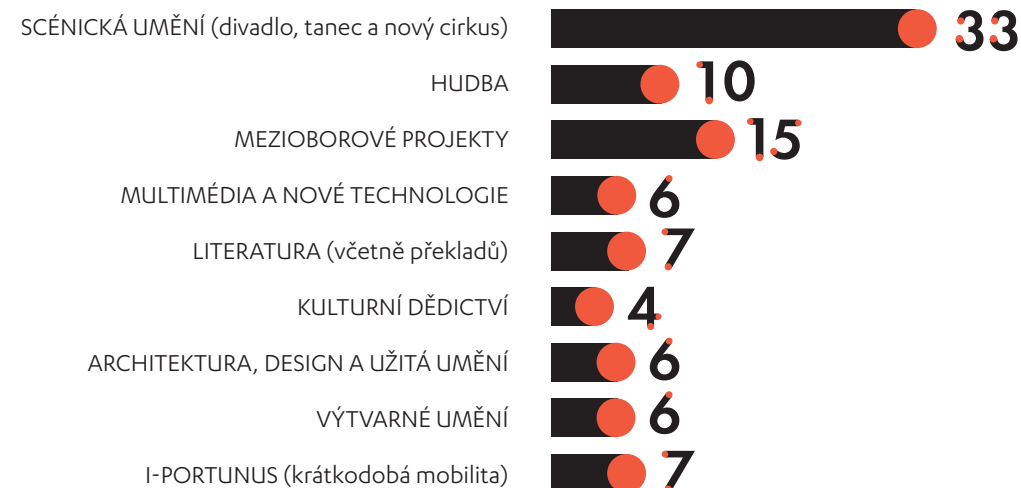
Vedoucí

Spoluorganizátor

7

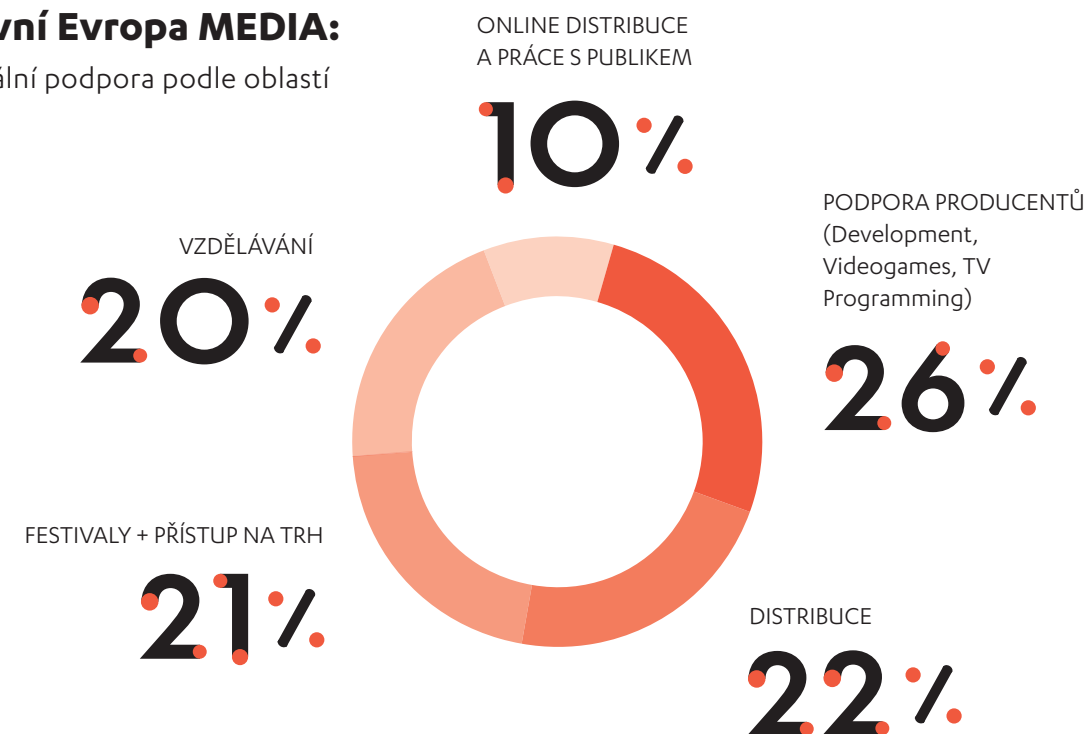
Kreativní Evropa Kultura:

Počet projektů podle oborů

Kreativní Evropa MEDIA:

Procentuální podpora podle oblastí

8

KULTURA V NOVÉ REALITĚ

DIGITALIZACE A KULTURA

Digitalizace je pro rozvoj kulturních a kreativních odvětví nesmírně důležitá. Nabízí nové možnosti pro spolupráci mezi kulturou, uměním, technologiemi a vědou. Umožňuje tak vytváření nových uměleckých děl a inovace v umělecké tvorbě, ale také nové způsoby prezentace kulturního dědictví.

Digitální nástroje (včetně dat a algoritmů) přináší nové formy produkce kulturních a kreativních děl, bohatší kulturní zážitky (např. v muzeích a galeriích) a umožňují nové způsoby spolupráce umělců a dalších aktérů. A naopak, kultura a umění mohou vnést svůj kreativní potenciál do společnosti nebo průmyslu a zvýšit jejich kapacitu k inovacím.

Digitalizace snižuje náklady a bariéry spojené s přístupem ke kulturnímu a kreativnímu obsahu. Umožňuje přímé spojení s publikem, což ve většině kreativních odvětví vede k vytváření nových obchodních modelů, a vznik nových zdrojů příjmů pro tvůrce a držitele práv. V každém kulturním odvětví se digitalizace projevuje jinak, ale ve výsledku přináší nezanedbatelný prospěch kulturnímu publiku tím, že demokratizuje zdroje informací a kreativity.

V novém programovém období bude Kreativní Evropa financovat projekty digitalizace a mezioborové spolupráce v kultuře prostřednictvím tzv. **Creative Innovation Lab** (CIL). Jejím cílem je podpora inovativních přístupů k tvorbě obsahu, jeho zpřístupňování, distribuci a propagaci napříč kulturními a kreativními odvětvími. Jako příprava pro CIL již byly v rámci programu Kreativní Evropa vyhlášeny dvě výzvy **Bridging Culture and Audiovisual Content through Digital** s cílem podpořit projekty, které spojuje využití digitálních technologií v kultuře. Zareagovalo na ně 178 organizací z nejrůznějších oborů od kulturního dědictví a historie až po hudbu a podporu v celkové výši 4 879 000 eur nakonec získalo 16 projektů.

- nafilm.org
- cultivamoscultura.com/archive/
- uniroma1.it/en/notizia/valeteviatores-digitised-latin-epigraphs-become-historical-video-game

Mezi vybranými projekty je i mezinárodní projekt **MUSE.ar**, jehož českou partnerskou organizací je **NaFiLM: Národní filmové muzeum**, které ve svých expozicích kombinuje vzdělávání, interaktivní prvky a herní principy. Cílem mezinárodního projektu MUSE.ar je vytvořit online rozhraní, které umožní muzeím a památkovým objektům pracovat se svými digitálními sbírkami inovativním a smysluplným způsobem. Kulturní instituce tak získají možnost využívat vytvořené rozhraní pro vývoj virtuální a rozšířené reality nebo digitálních her, jejichž cílem bude podpořit vzdělávací účinek i zážitek z expozice. Do vývoje pilotního programu jsou zapojeny subjekty napříč obory z oblasti kultury, kreativních průmyslů, vzdělávání a IT z Maďarska, Švédska, Belgie, České republiky, Rakouska, Chorvatska, Srbska, Holandska, Itálie a Německa.

Dalším podpořeným projektem je například historická videohra **Valeteviatores** založená na digitalizovaných latinských nápisech zachovaných v různých římských městech, od Portugalska přes Francii a Španělsko až po Řím, nebo otevřená digitální platforma **ARCHIVE**, která agreguje, uchovává, publikuje, distribuuje a kontextualizuje různé informace, znalosti a dokumentaci o postupech v oblasti bio artu (nová umělecká forma, která povstala z kulturního dopadu současných biotechnologií), zajišťuje otevřený přístup k řadě uživatelů a široký dosah digitálních materiálů napříč kulturními obory a teritorii.

9

KULTURA POSTPANDEMICKÁ

Pandemie nám nastavila zrcadlo. Ukázala, jak křehký může být pocit stability, s nímž jsme dosud počítali jako s konstantou. Odhalila zásadní absenci strategické a udržitelné péče o kulturu a umění. Vše nasvědčuje tomu, že problém je daleko hlubší a netýká se jen kultury, že nová realita už dávno nastala, jen jsme si toho zatím nevšimli.

K tématu jsme spolu s Institutem umění – Divadelním ústavem uspořádali online konferenci **Střed zájmu: Kultura v nové realitě**. Jako hosty jsme přivítali sociology, filozofy, ekology, kulturní profesionály a umělce.

O tom, že spějeme ke klimatické krizi, ví vědecká obec půl století. Až nyní se o tom otevřeně a nahlas mluví. Fyzička Yvonna Gaillyová ve vstupním referátu konference uvedla: „Když chod počasí zcela vybočuje z někdejších mezí, začínáme si uvědomovat, že tím nejcennějším je stabilní klima. To jsme už bohužel ztratili. Nyní jde o to, jak moc a jak rychle se klima bude dál měnit.“

Členské státy EU se podpisem Zelené dohody zavázaly, že Evropa bude do roku 2050 prvním klimaticky neutrálním kontinentem. Toto rozhodnutí se týká každého z nás, kulturu nevyjímaje. Veřejná správa se totiž na uhlíkové stopě podílí ze 40 % a je třeba si uvědomit, že významnou část představují i kulturní instituce. Zdá se ale, že ani ony, ani jejich zřizovatelé si svůj díl odpovědnosti většinou neuvědomují. Vznikají iniciativy zdola, například kampaň **#NoMusicOnADeadPlanet**, kterou iniciovali sami umělci – hudebníci a podepsalo ji přes 4 000 organizací či jednotlivců včetně takových jmen jako Billie Eilish. Organizují se koncerty pro krajinu nebo rostliny.

Téma udržitelnosti kultury je ale širší a nesouvisí jen s uhlíkovou stopou, ale s celkovou transformací. Týká se například financí, změny hodnot, střídmosti i vůle ke spolupráci. Zavřené kulturní instituce a omezený provoz nás nutí přemýšlet a revidovat dosavadní činnost. Zastavit se. Ke změně je třeba kuráž a důslednost, ale zvyk nás vede zpět k zavedeným pořádkům.

Situace po epidemii nutně přinese nové podmínky. Přijdou škrty v rozpočtu na provoz i na mzdy. Tento stav ale také může přinést příležitost pro obnovu, nové impulzy, hledání alternativních finančních zdrojů – prostřednictvím grantů, soukromníků či z podnikatelské činnosti.

Nabízí se rozvoj spolupráce s ostatními kulturními organizacemi, komunitními spolky, kluby. Naše aktivity se nemusí odehrávat za zavřenými dveřmi a náš prostor nemusíme využívat jen my. Změna může nastat jak v obsahu, tak ve formě. Jak aplikovat absenci růstu v kultuře? Jak zachovat to nezbytné a zbytné umět pustit?

Téma udržitelnosti se bude propisovat do všech oblastí, které má na starosti Evropská komise, tedy i do Kreativní Evropy. Podpořené projekty budou muset popsat uhlíkovou stopu projektu, ovšem téma se projeví i v obsahu projektů, ve kterých bude možné experimentovat, zkoušet nové přístupy, hledat nová řešení či navázat neobvyklá partnerství.

Evropské programy zaměřené na kulturu a kreativitu, vědu a výzkum či vzdělávání dosáhly pro období 2021–2027 na výrazně vyšší rozpočet.

Evropská komise si uvědomuje, že právě tato odvětví jsou klíčová pro překonání krize a nastartování ekonomiky a že jsou nezbytná pro zdravou a udržitelnou společnost.

10

EVROPSKÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

V roce 2015 skončilo několik rozsáhlých obnov vybraných památkových areálů financovaných z evropských rozvojových fondů. Jejich zpřístupnění napomohlo trendu zvyšujícího se počtu návštěvníků památek v České republice.

Vlajkovou lodí se stala komplexní obnova **hospitálu Kuks**, který v roce znovuotevření navštívilo o 100 000 návštěvníků více než v sezóně před zahájením prací. Vzorovou obnovu, důraz na udržitelnost a využití památky ocenila v roce 2017 organizace **Europa Nostra**, financovaná z programu Kreativní Evropa, udělením Grand Prix v kategorii Obnova, ceny přezdívané památkářský Oscar. V témže roce uspěl v kategorii Vzdělání, odborná příprava a osvěta také celonárodní projekt **Památky nás baví**, přibližující památkové objekty široké veřejnosti aktuálními vzdělávacími metodami založenými ne na regulaci, ale na participaci.

Ve stejné době vyhlásila Evropská komise rok 2018 **Evropským rokem kulturního dědictví**, což byla zásadní událost, která proměnila pohled na význam a postavení kulturního dědictví v evropské společnosti. Díky velkému ohlasu, který téma v Evropě vzbudilo, se začalo více hovořit o socio-ekonomických dopadech kultury, o její potřebnosti a pozitivním vlivu na hospodářství nebo zaměstnanost. Nosnými evropskými tématy se stal například overturismus, jenž negativně ovlivňoval život obyvatel například v Českém Krumlově a centru Prahy, nebo klimatické změny. Právě aktuální dialog o vlivu klimatických změn na kulturní dědictví se promítl i do zařazení **státního zámku Jezeří** na seznam sedmi nejohroženějších památek Evropy v roce 2020. Europa Nostra tímto nástrojem upozorňuje Evropu na stav ohrožení vybraných památek. V případě Jezeří jako na následek dlouhodobého zanedbávání objektu a zničení okolní kulturní krajiny povrchovou těžbou.

Státní zámek Jezeří (foto: archiv NPÚ)

Další iniciativou, která je podporována programem Kreativní Evropa, je **Označení Evropské dědictví (EHL)**. Jejím cílem je vytvářet síť pamětihodností, které mají národní význam s přesahem do Evropy. Do seznamu dnes již 48 vybraných pamětihodností se v roce 2015 jako vůbec první památka z České republiky zařadil **Přemyslovský palác a Arcidiecézní muzeum v Olomouci**. Jde o instituci, která dodnes uchovává umělecké sbírky moravských (arci)biskupů a odkazuje na jejich politický a kulturní vliv nejen ve střední Evropě. O pět let později do seznamu přibyl **státní zámek Kynžvart**, jehož původní majitel kancléř Metternich v roce 1840 inicioval diplomatické setkání a návrh mírové ligy usilující o vyvážené vztahy mezi hlavními státy v ponapoleonské Evropě. Mezi oceněné památky patří za Českou republiku ještě dvě meziválečné kolonie moderního bydlení – pražská osada Baba a brněnská kolonie Nový dům, které však spadají pod mezinárodní projekt **Werkbund Estates in Europe** (DE, CZ, PL, AT). Spolupráce mezi pamětihodnostmi na bázi profesních skupin, věnujících se např. restaurování, kulturnímu managementu, práci s publikem, financování činnosti apod., v současné době aktivně probíhá díky projektu EHL@N, jehož klíčovým iniciátorem je právě olomoucké Arcidiecézní muzeum. Ukazuje se, že překračování komfortních zón a zapojování českých památek a kulturních institucí do evropských sítí má smysl. Přináší velkou přidanou hodnotu v uvědomování si vlastního významu památky, který nemusí končit těsně za jejími hradbami, ale je dobře srozumitelný i v dalších evropských zemích, může zvýšit sebevědomí správců památek a mít i značný ekonomický přínos do budoucna.

11

PŘÍKLADY PODPOŘENÝCH PROJEKTŮ

NABARVENÉ PTÁČE

Žadatel: Silver Screen

Podpora: 60 000 eur v okruhu Vývoj jednotlivých projektů (výzva EACEA/25/2010) + půjčka od Záručního fondu KE

Scenárista, režisér a producent Václav Marhoul pracoval na přípravě filmu *Nabarvené ptáče* přes deset let. Na jeden z nejambicióznějších snímků v novodobé české kinematografii získal od programu Kreativní Evropa MEDIA podporu na vývoj projektu i půjčku ručenou Záručním fondem Kreativní Evropy. Adaptace světoznámého románu Jerzyho Kosińskiego s rozpočtem kolem 167 milionů korun měla premiéru v roce 2019.

Nabarvené ptáče nahlíží zvěřstva druhé světové války očima chlapce, který putuje po východoevropském venkově. Podle Marhoula byla podpora KE pro fázi vývoje zásadní. „Využil jsem ji na náročnou literární přípravu a na obhlídky na Ukrajině, v Haliči, Volyni, Polsku a jinde. Na svém předchozím filmu *Tobruk* jsem totiž pochopil, že scenárista se musí podívat na místa, kde se příběh odehrává, aby vstřebal tamní atmosféru.“

Ve filmu vzniklém v evropské koprodukcí hrají zahraniční hvězdy jako Stellan Skarsgård, Udo Kier či Harvey Keitel a samozřejmě řada českých, polských, německých, ukrajinských a slovenských herců. Světovou premiéru měl v hlavní soutěži na festivalu v Benátkách a další úspěchy pak následovaly: snímek se dostal do užšího výběru na Oscara, byl nominován na Evropskou filmovou cenu za nejlepší film a získal také devět Českých lvů.

ZVUK, HETEROGENNÍ UMĚNÍ A PERFORMANCE V EVROPĚ (SHAPE)

Žadatel: MeetFactory

Podpora: 3 500 000 eur (několik výzev, Evropské platformy)

Platforma Sound, Heterogenous Art and Performance in Europe (SHAPE) je projektem na podporu, propagaci, mobilitu a vzdělávání mladých a „emerging“ hudebníků a audiovizuálních tvůrců experimentální elektronické hudby. V rámci projektu funguje šestnáct partnerských institucí z dvanácti evropských zemí. „Každý rok s partnery kurátorsky vybereme 48 umělců, kteří se podle nás nacházejí v bodu kariéry, kdy jim naše podpora může pomoci představit se v zahraničí a mezinárodně se zviditelnit,“ popisuje koordinátor Michal Brenner z pražské MeetFactory. Umělci pocházejí z celé Evropy a akce, se kterými SHAPE spolupracuje, evropské území dokonce překračují a šíří evropské hodnoty (Rusko, Uganda ad.).

Jedním z cílů SHAPE je umělce „nakopnout“ v kariéře. „Díky naší podpoře si zahrají na velkých festivalech v Evropě, vyjedou i mimo ni a jejich tržní hodnota se několikanásobně zvýší,“ popisuje Brenner. „Zprofesionalizují se. My je vedle hudebního vzdělání učíme i jak pracovat se svým jménem jako se značkou, kde vydávat desky a jak svou hudbou vydělat peníze.“

Podpora Kreativní Evropy tvoří 80 % rozpočtu projektu a rozděluje se mezi spolupracující instituce rovnostářsky. „Partneři dostávají stejný podíl peněz bez ohledu na to, jestli jde o velkou státní organizaci nebo spolek s jedním zaměstnancem,“ říká Brenner. „Máme kritéria, jako třeba kolik umělců musí exportovat nebo kolik uspořádat koncert či výstavu, ale jinak mají dost volnou ruku, jak s podporou naloží. Ty organizace samy nejlépe vědí, co v jejich zemi a pro jejich publikum funguje.“

12

MFDF Ji.hlava

Žadatel: Doc.Dream Services

Podpora: každoročně v okruhu Festivaly již od r. 2003, v roce 2020 také v novém okruhu Síť festivalů

MFDF Ji.hlava má za sebou už více než dvacetiletou existenci. Vznikl v roce 1997 jako studentský projekt, během let se ale z komorní akce pro místní diváky stal významný evropský festival i platforma iniciující řadu dalších filmových a industry aktivit. „Mezinárodní kontext pro nás byl vždy podstatný,“ říká zakladatel a ředitel festivalu Marek Hovorka.

Právě on ještě jako student jihlavského gymnázia přehlídku dokumentárních filmů založil a dodnes stojí v jejím čele. Festival vznikl ještě před začátkem působení programu KE MEDIA v České republice a hned od jeho začátku získal podporu. „Od prvního roku, kdy jsme byli Kreativní Evropou podpořeni, jde o podstatnou podporu, uznání smyslu a kvality i potvrzení festivalu v mezinárodním kontextu. A jde zároveň o efektivní cestu, jak zajistit větší viditelnost evropským filmům ze všech světových stran,“ říká Hovorka.

Festival pravidelně uvádí více než sto titulů ve světové, mezinárodní nebo evropské premiéře, zároveň je pro něj důležitá práce s publikem. Práce s diváky je jedním z aspektů, kterým se jihlavský festival odlišuje od jiných podobných projektů. K těm dalším patří dramaturgie a obecně celková inovativnost a snaha stále přicházet s něčím novým nebo rozvíjet už zavedené postupy. I díky tomuto originálnímu přístupu je festival v Jihlavě pravidelně podporován programem Kreativní Evropa.

NEPŘIPRAVENÁ SRDCE

Žadatel: Fondazione MUBA (IT)

Podpora: 178 000 eur (výzva EACEA/32/2017, Projekty evropské spolupráce), z toho 54 000 eur pro Sladovnu Písek

Děti na druhém stupni základních škol procházejí náročnými duševními, tělesnými i sociálními změnami, ale školy jim jsou málokdy schopné podat pomocnou ruku. Tuto opomíjenou citovou výchovu dětem zprostředkovává projekt Nepřipravená srdce (Unprepared Hearts), jehož kurátorkou za českého partnera je Tereza Dobiášová z písecké dětské galerie Sladovna.

Projekt dětem zprostředkovává citovou výchovu v nejrůznějších významech tohoto termínu. „Děti ve věku zhruba mezi deseti a patnácti lety intenzivně žijí tím, jak objevují svou sexualitu, začínají řešit mezilidské vztahy jinak než doposud, uvědomují si změny, kterými procházejí,“ vysvětluje kurátorka. „Snažíme se jim proto představit určité médium, prostor, na kterém by mohly tyto otázky reflektovat a učit se s nimi zacházet.“

V zúčastněných zemích vznikají tři různé formáty, přičemž aktivity jsou vyvíjeny přímo ve spolupráci s dětmi. „Ve Sladovně pracujeme s divadelními metodami – herectvím, improvizací, maskou, novými médii. Itálové používají hodně výtvarné prostředky a Rumuni stojí někde mezi muzejní pedagogikou a divadelními postupy,“ říká Dobiášová. „Výsledkem je workshopová struktura, takový ‚stroječek‘, který dětem umožní silný prožitek svého těla, svého výrazu, sebe sama jako integrované osobnosti, stejně jako sebe sama ve skupině.“ Návod, jak něco takového s dětmi zrealizovat, je nabízen také pedagogům, aby ji mohli přizpůsobit vlastním podmínkám.

Evropská spolupráce je pro Dobiášovou klíčová. „Česká kulturní scéna je malá a pořád trpí tím, jak byla za totality odříznutá od Západu. Přitom se historicky vždy vyvíjela v evropském rámci,“ vysvětluje kurátorka. „Druhá věc je, že v Česku nejsou národní grantová schémata, která by dokázala profesionální kulturu financovat v dostatečné kvalitě. Zabývat se dětmi do hloubky je bez evropského kontextu a financování nemyslitelné.“

13

FORMAN VS. FORMAN

Žadatel: Negativ

Podpora: 80 000 eur v okruhu TV Programming (výzva EACEA/21/2017)

Dokumentární portrét Miloše Formana, který natočila zkušená režisérka Helena Třeštíková spolu se střiháčem Jakubem Hejnou, je jedním z několika českých projektů podpořených v okruhu TV Programming (určeném na podporu koprodukčních televizních projektů). Film vznikl v koprodukcii ČR a Francie a měl světovou premiéru na festivalu v Cannes v sekci Cannes Classics. Českým producentem je renomovaná společnost Negativ, která s Helenou Třeštíkovou spolupracuje dlouhodobě, koproducenty jsou Česká televize a za francouzskou stranu společnost Alegria Productions a televize ARTE.

„Rozhodnutí významné televizní stanice ARTE být jedním z hlavních koproducentů Formanova portrétu svědčí o tom, že v evropském kontextu zájem o tuto osobnost stále přetrvává,“ říká producentka Kateřina Černá (Negativ). Dokument prezentuje prostřednictvím archivních materiálů celý Formanův život.

Pro režisérku Helenu Třeštíkovou je Miloš Forman zásadní postavou jejího života. „Když mi bylo asi 13 let, stal se záruk. Viděla jsem v kině film *Konkurs* a svět se změnil,“ vzpomíná Třeštíková.

ArtCoMe. Umění & mé současné já: Umělecké dílo jako prostředek budování evropské identity

Žadatel: Muzeum umění Olomouc

Podpora: 200 000 eur (výzva EACEA/32/2017, Projekty evropské spolupráce), z toho 163 000 eur pro Muzeum umění Olomouc

Projekt si za hlavní cíl určil nastartování mezikulturního dialogu o sdíleném kulturním dědictví v Evropě mezi studenty, odborníky a laickou veřejností jako rovnocennými partnery. Projekt se odkazuje na poslední desetiletí existence Rakouska-Uherska a vznik jeho nástupnických států, své síly tak spojily Muzeum umění Olomouc, Galerie města Bratislavy, Mezinárodní centrum kultury v Krakově a Muzeum Jana Pannonia v Pětikostelí (Pécs). Z týchž měst pocházejí také studenti středních škol, kteří se programu účastní.

„ArtCoMe zahrnuje mezinárodní vzdělávací program pro studenty a jejich mentory, putovní výstavu Rozlomená doba 1908–1928: Avantgardy ve střední Evropě, odbornou publikaci a národní vzdělávací programy,“ vysvětluje šíři aktivit projektová manažerka Eva Jurečková.

Klíčovým prvkem ArtCoMe je silná a jedinečná zkušenost jednotlivce s uměleckými díly, která vzniká skrze společnou tvůrčí činnost publika s odborníky. Studenti ze středních škol se pod vedením lektorů setkávají s výstavou Rozlomená doba a aktivně s ní pracují. „Studenti mají možnost se na své téma podívat z různých úhlů pohledu a za fakty a strohými informacemi objevovat zásadní motivy a vizuální symboly. Klíčové mezníky programu tvoří pět mezinárodních setkání,“ vysvětluje Jurečková. Středoškoláci si během setkání vyzkoušeli práci animátorů, novinářů či reportérů, navrhovali plakáty a obálky časopisů, vytvářeli hesla na Wikipedii a prezentovali výsledky dlouhodobé samostatné přípravy, která setkání předcházela.

Podle Jurečkové je možné uskutečnit mezinárodní edukační program v plném plánovaném rozsahu jen díky podpoře ze strany Kreativní Evropy. „Projekt nám umožnil prohloubit partnerství mezi zapojenými institucemi, na které navážeme prostřednictvím dalších výstavních projektů, výměnu zkušeností a vzájemnou inspiraci při práci na edukačních programech,“ říká programová manažerka. „Díky ArtCoMe jsme také načerpali řadu zkušeností a dovedností, ať už v oblasti managementu, marketingu a PR, jazykových znalostí nebo práce s publikem.“

14

ROZHOVOR S MARTINOU DLABAJOVOU INOVACE A KREATIVITA NÁM POMÁHAJÍ PŘEŽÍT

„Společným jmenovatelem projektů podpořených programem Kreativní Evropa je spolupráce a šíření myšlenky evropanství napříč hranicemi,“ říká poslankyně Evropského parlamentu Martina Dlabajová. Po překonání následků pandemie vidí největší výzvu pro kreativní průmysly v rozvíjení digitalizace.

O programu Kreativní Evropa v Česku panuje bohužel pouze základní představa. Jak byste ho představila lidem, kteří si jeho působení třeba ani neuvědomují, přestože sledují evropské filmy, čtou evropské knihy, v lepších časech chodí na festivaly podpořené Kreativní Evropou?

Myslím, že je to podobné jako s jinými fondy. Lidé se kochají výhledem do přírody z historické rozhledny, ale netuší, že byla opravena z evropských fondů. Otázka samozřejmě je, zda tuto informaci k pocitu opojení z výhledu do okolí nutně potřebují, ale to bychom odbíhali od vaší otázky. Program Kreativní Evropa je v podstatě jediný grantový titul

určený jmenovitě na podporu kultury v Evropě. Pokud tedy nějaký festival byl podpořen z evropských peněz, je velká pravděpodobnost, že to bylo právě z tohoto programu. A zdaleka nejde jen o festivaly. Vzpomeňte si třeba v roce 2015, kdy se v Plzni konala jedna úžasná akce za druhou, jak se město proměnilo a vlastně dodnes zůstalo velkým lákadlem nejen pro milovníky kultury, ale i pro turisty obecně. Plzeň se tehdy stala držitelem titulu Evropské hlavní město kultury, což je jedna z vlajkových lodí Kreativní Evropy. Hledala jsem čísla a podle organizátorů tehdy 636 akcí, které byly zařazeny do projektu, navštívilo 1,38 milionu lidí. Neuvěřitelné.

15

Řešíte coby europoslankyně nějaké konkrétní otázky spojené s programem Kreativní Evropa?

Ano, Evropský parlament hraje důležitou roli ve schvalování rozpočtu EU, jehož součástí jsou programy jako Kreativní Evropa. Ještě mám v živé paměti jednání o víceletém rozpočtu, kterým se bude řídit unijní hospodaření příštích sedm let. V Evropském parlamentu si uvědomujeme důležitost evropské kultury a fakt, že je potřeba ji co nejvíce podporovat. Dlouhodobě proto žádáme, aby se financování pro Kreativní Evropu navýšilo, a to nejlépe na dvojnásobek. Není to vždy jednoduché, protože zdroje jsou omezené, ale nevzdáváme to. Pro příští sedmileté období se nám podařilo vyjednat o 600 milionů eur více než v předchozí „sedmiletce“. To považuji za úspěch.

Jaká je pozice Kreativní Evropy mezi dalšími evropskými komunitárními programy jako Erasmus+, Horizon Europe a dalšími?

Každý z těchto programů se soustředí na podporu něčeho jiného. Erasmus+ je tu pro studenty, učně, učitele a profesory, kteří chtějí nabrat zkušenosti při studiu nebo praxi v zahraničí, Horizon Europe je nejambicióznější program na podporu výzkumu a inovací a slibuje netušené příležitosti nejen pro vědce, ale i pro malé firmy nebo startupy, a z Kreativní Evropy čerpají umělci. Všechny tyto štědré programy, ač jsou různorodé, mají jedno společné, a tou je přidaná evropská hodnota. Někdy mě mrzí, že je stále těžké si pod tím představit něco konkrétního, přestože by nemělo. Přidaná hodnota Evropy není o tom, kdo dostane z rozpočtu EU více, nebo méně peněz, ale o tom, co dokážeme, když se spojíme a vytvoříme něco, co bychom sami nezvládli nebo by nás to ani nenapadlo.

Kreativní Evropa v ČR funguje od roku 2002. Jak podle Vás za tu dobu ovlivnila kulturní scénu u nás?

Ovlivnila ji velmi výrazně, a to i proto, že Česko program opravdu využívá a čerpá z něj všechny výhody. Napočítali bychom desítky projektů, které by se nemohly uskutečnit, kdyby nezískaly podporu z programu Kreativní Evropa. Kdybyste se chtěli seznámit se všemi z nich, vřele doporučuji webové stránky programu, které jsou i v češtině: najdete na nich celý seznam. Budete překvapeni, kolik z těch projektů znáte. Může jít o film, na kterém jste byli v kině, festival, který jste navštívili s přáteli, nebo videohru, kterou mají vaše děti v počítači. Na seznamu jsou také úžasné přeložené knížky nebo jejich veletrhy. Je to

skutečně rozmanité, ale jak už jsem říkala, společným jmenovatelem toho všeho je podpora Evropy, evropské myšlenky a evropanství, tedy něčeho, co nezná hranic. V tom já osobně vidím největší přínos Kreativní Evropy, která umožňuje, aby jakékoliv dílo překonávalo hranice a šířilo se dál. K tomu pomáhají titulky, dabing, ale také inspirace tématy ze zahraničí nebo zpracování námětu, který se dotýká více zemí. Dílo samozřejmě nemusí pouze překračovat hranice, ale může prostupovat i časem. S Kreativní Evropou je tohle možné a je to i daleko snazší.

V době covidové pandemie je přinejmenším v ČR kultura omezována ve srovnání s jinými odvětvími až nespravedlivě. Jaká by podle Vás měla být strategie na podporu a udržení kultury v této době?

To je téma, které mě osobně trápí, a v Evropském parlamentu se mu věnujeme denně. Kreativní průmysly jsou v podstatě po celé Evropě jedinečným ekosystémem, který vzájemně propojuje síť převážně malých firem, mikropodniků nebo pouze jednotlivců či tzv. freelancerů. Spolu s cestovním ruchem patří tzv. kulturní a kreativní průmysly (KKP), které zahrnují všechny profese opírající se o talent, k sektorům ekonomiky nejvíce zasaženým současnou krizí. Je dobře, že vlády v Evropě sáhly po mimořádných opatřeních, která mají podpořit pracovníky v KKP. Bohužel ale ne všechna z nich jsou pro tento sektor kvůli jeho specifické struktuře ideální a dobře přizpůsobená. Důležitým zdrojem bude hlavně v budoucnu unijní rozpočet a plán obnovy. Světlo na konci tunelu vidím také v programu Horizon Europe, ve kterém se mně osobně podařilo vyčlenit podporu pro inovativní malé a střední firmy. V posledních těžkých měsících jsme totiž mnohokrát viděli, že inovace a kreativita byly často tím, co firmám pomohlo přežít nejhorší. Věřím proto tomu, že KKP mohou být příštím hnacím motorem obnovy nejen Česka, ale celé Evropy.

Jste místopředsedkyní parlamentní skupiny pro kreativní průmysly, kterou jste spoluzakládala. Jakým způsobem kultura funguje jako průmysl?

Parlamentní skupina pro kreativní průmysly, kde jsem byla místopředsedkyní, fungovala v minulém období (2014–2019). Loni na její činnost navázala skupina pro malé a střední podniky, které předsedám. Myslím, že to dává smysl, a je to i symbolické. Jak už jsem říkala, v kreativních průmyslech působí zejména malé a střední firmy nebo i jednotlivci. V Evropském parlamentu jsme spočítali, že tyto průmysly

16

zaměstnávají více než 12 milionů lidí, což představuje téměř 8 procent aktivní populace v Evropě, a 80 procent z toho pracuje právě v malých a středních firmách. To není vůbec málo. Situace je podobná i v České republice. Byla jsem ráda, když na podzim loňského roku česká ministerstva průmyslu a kultury podepsala memorandum o vzájemné spolupráci, kde oba ministři uznali, že kreativní a kulturní průmysly představují významný sektor ekonomiky s potenciálem do budoucna. Je to první krok, na kterém se dá stavět.

Kreativní Evropa vstupuje do dalšího sedmiletého cyklu. Jaké v této perspektivě vidíte priority, kterým by se mohla/měla věnovat, tedy kromě vyrovnání se s dopady pandemie?

Velkou výzvou bude určitě digitalizace. Pokud lockdown přinesl něco pozitivního, tak to bylo to, že jsme udělali velký pokrok právě v digitalizaci. Nyní to budeme muset šikovně využít. Do budoucna je potřeba soustředit se na rozvoj digitálních dovedností, a to i v sektoru kulturních a kreativních průmyslů.

Co znamená Kreativní Evropa pro Vás? Máte nějaký srdeční projekt, který je programem podpořený?

Mám, a jde o opravdu velkou srdeční záležitost, na kterou jsem pyšná. Jedná se o Zlínský filmový festival, který je nejstarší, největší a nejvýznamnější filmovou přehlídkou svého druhu na světě. Podporu z programu Kreativní Evropa čerpá už od roku 2003. Nevynechala jsem jediný ročník.

(autor: Vojtěch Rynda)

MARTINA DLABAJOVÁ (*1976)

je poslankyní Evropského parlamentu od roku 2014. Zasedá ve Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku a je místopředsedkyní Výboru pro rozpočtovou kontrolu. Ve své práci se dlouhodobě soustředí na podporu kulturních a kreativních průmyslů. V roce 2014 stála za založením Parlamentní skupiny pro kreativní průmysly, na niž o pět let později navázala Parlamentní skupina pro malé a střední podniky, kterou Dlabajová vede. Je autorkou projektu motivačních stáží pro mladé lidi PročByNe? u jedinečných osobností z řad významných a inspirativních českých i zahraničních podnikatelů, kreativců, vědců nebo politiků. V roce 2020 založila další projekt Je OK cítit se na dně, kde na příbězích konkrétních osobností z kreativních průmyslů v ČR ukazuje, že za pomoci tvůrčího myšlení lze překonávat překážky a jít si za svou vizi. Je sběratelkou různojazyčných vydání knížky Malý princ; v roce 2020 nechala knihu převyprávět do brněnského hantecu.

Před zvolením do Evropského parlamentu vedla v letech 2012–2014 Krajskou hospodářskou komoru Zlínského kraje a v letech 2004–2011 působila jako koordinátorka Zastoupení Zlínského a Olomouckého kraje v Bruselu. V minulosti založila a řídila několik firem v České republice, na Slovensku a v Itálii.

17

KREATIVNÍ EVROPA 2021–2027

Kreativní Evropa od roku 2021 pokračuje novým sedmiletým programovým obdobím. V rámci Evropské unie je program hodnocen jako velmi úspěšný. Žadatelé nejen dokážou vyčerpat všechny finanční prostředky, ale předkládají o 30 % více kvalitních projektů, než je kapacita rozpočtu programu.

Pozitivní hodnocení programu a vyšší uznání společenské i ekonomické role kultury, včetně její zásadní úlohy při obnově evropské společnosti a ekonomiky po pandemii, se promítlo do skutečnosti, že v novém období bude program nadále fungovat samostatně. **Jeho rozpočet byl navýšen o 70% – z 1,4 mld. eur na 2,4 mld. eur.** Na část MEDIA připadá 58 %, na část Kultura 33 % a na mezioborovou část 9 % rozpočtu.

Program Kreativní Evropa bude i nadále podporovat kulturní a jazykovou rozmanitost, kulturní dědictví a konkurenceschopnost. Umožní kulturním a kreativním organizacím a profesionálům spolupracovat přes hranice a oslovit širší publikum, řešit současné společenské otázky a podporovat začínající umělce.

Jednou z **hlavních priorit** v novém programu bude ekologická udržitelnost projektů i podpora tématu rovnosti žen a mužů. Dalším z klíčových cílů bude podpora přístupu a účasti osob se zdravotním postižením a sociálně marginalizovaných skupin v kulturních a kreativních odvětvích, a to jako tvůrců i členů publika.

Kromě toho budou dále podporované akce směřující ke zviditelnění **evropské kulturní rozmanitosti a dědictví**, jako je udělování titulů Evropského hlavního města kultury, Označení Evropské dědictví, kulturní ceny EU či podpora Dnů evropského dědictví.

Obě části programu Kreativní Evropa, MEDIA i Kultura, budou pokračovat ve svých úspěšných aktivitách. V programu Kultura budou nadále podporovány **projekty evropské spolupráce, literární překlady i evropské sítě a platformy**. Program MEDIA, který v roce 2021 slaví 30 let od svého vzniku, bude podporovat **vývoj audiovizuálních děl, jejich distribuci, propagaci i uvádění v kinech a na festivalech, stejně jako vzdělávání profesionálů**.

Přibude však i **řada novinek**, a to zejména v programu **Kultura**. Jeho agenda se výrazně rozšíří a program bude přístupnější nejen menším organizacím, ale také jednotlivcům. Speciální pozornosti se dočkají vybraná **odvětví** – hudba, literatura, architektura nebo kulturní dědictví – s cílem podpořit rozvoj kapacit a profesionalizaci. Pro **hudební obor** je dokonce naplánován samostatný grantový okruh. Integrovanou součástí Kreativní Evropy se od roku 2022 stane rovněž **i-Portunus** – program krátkodobé evropské mobility pro umělce a kulturní profesionály.

V rámci programu **MEDIA** se změny chystají především v systému podpory, některé z nich již byly zaváděny v minulém období. Nově koncipována bude podpora producentů, festivaly budou podporovány prostřednictvím sítí. Stávající okruhy financování budou seskupeny do **clusterů** CONTENT – BUSINESS – AUDIENCE, což by mělo umožnit **pružnější reakci na vývoj a trendy na audiovizuálním trhu**.

Rozvoje se dočká i **mezioborová část programu**. Jejím prostřednictvím bude program Kreativní Evropa podporovat i kvalitní žurnalistiku, pluralitu zpravodajských médií a mediální výchovu a bude dále rozvíjet podporu inovativních technologických a mezioborových projektů prostřednictvím tzv. **Creative Innovation Lab**.

Záruční fond Kreativní Evropy, který kreativním podnikatelům usnadňuje přístup k úvěrům, bude spojen s ostatními záručními fondy pod hlavičku **Invest EU** a bude spravován Evropským investičním fondem.

18

CO PRO VÁS ZNAMENÁ SPOLUPRÁCE S KREATIVNÍ EVROPOU?

Tereza DOBIÁŠOVÁ,
Nepřipravená srdce,
Sladovna Písek:

„Je to možnost, jak spolupracovat s lidmi po celé Evropě, pracovat profesionálně, učit se, cestovat a vyvíjet věci, které by jenom v tom českém kontextu pravděpodobně nebyly možné.“

Marek HOVORKA,
MFDF Ji.hlava:

„Program Kreativní Evropa MEDIA je nástroj, jak dostat evropské filmy k divákům napříč evropskými zeměmi, a to je skvělé, protože to zdaleka není samozřejmost.“

**Ivana PAUEROVÁ
MILOŠEVIČOVÁ,**
Institut
dokumentárního
filmu:

„Program Kreativní Evropa nás podporuje od samotného začátku, a tím pádem je to ten hlavní partner, který chápe smysl naší práce. A je důležité pokračovat v solidním vztahu tak, jak ho máme nastavený.“

19

**Andrea
PRENGHYOVÁ,**
dok.incubator:

„Je to asi jediný z grantů, který máme, který ví, co děláme.“

Michal BRENNER,
SHAPE,
MeetFactory:

„Ve srovnání například s českými institucemi je Kreativní Evropa procházka růžovou zahradou.“

David KOŠŤÁK,
Fabulamundi:
Playwriting Europe,
Divadlo LETÍ:

„Program Kreativní Evropa pro mě představuje jakousi zbraň, nástroj, který jsme my lidé od kultury dostali do rukou, abychom bortili všechny hranice, které jsme tu v Evropě dosud měli.“

Václav MARHOUL,
Nabarvené ptáče:

„Program Kreativní Evropa je pro mě program, bez kterého bych svůj film nevyrobil. Takže pro mě Kreativní Evropa MEDIA super!“

Název: Kreativní Evropa v ČR 2014–2020

Autor: Kancelář Kreativní Evropa, není-li uvedeno jinak.

Fotografie: fotografie pocházejí z archivů Kanceláře Kreativní Evropa a podpořených projektů.

Obálka, grafická úprava a sazba, tisk: Cellula, s. r. o.

Vydala Kancelář Kreativní Evropa v Praze v roce 2021.